

Lubin, 3 marca 2026 roku

ZPPM / 10S / III / 2026

Dotyczy: dalszego przedłużenia okresu przejściowego dla nowej wartości najwyższego dopuszczalnego stężenia (NDS) dla tlenu azotu

Szanowna Pani
dr Agnieszka Dziemianowicz-Bąk
Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Szanowna Pani Ministro

Związek Pracodawców Polska Miedź, reprezentujący przedsiębiorców przemysłu wydobywczego oraz podmioty zaangażowane w łańcuch wartości sektora surowcowego, działając w imieniu podmiotów członkowskich, pragnie zwrócić uwagę Pani Minister, a za Pani pośrednictwem całego Rządu RP, na istotną dla polskich podmiotów kwestię dotyczącą nowych wartości najwyższych dopuszczalnych stężeń (NDS) dla tlenu azotu.

Zwracamy się z uprzejmą prośbą o wyrażenie zgody na dalsze przedłużenie okresu przejściowego dla nowej wartości najwyższego dopuszczalnego stężenia (NDS) dla tlenu azotu w sektorze górnictwa podziemnego do dnia 21 sierpnia 2029 roku.

Od samego początku postępowań legislacyjnych dotyczących implementacji dyrektywy Komisji (UE) 2017/164 z dnia 31 stycznia 2017 ustanawiającej czwarty wykaz wskaźnikowych dopuszczalnych wartości narażenia zawodowego zgodnie z dyrektywą Rady 98/24/WE oraz zmieniającej dyrektywy Komisji 91/322/EWG, 2000/39/WE i 2009/161/UE dotyczącej m.in. NDS dla tlenu azotu, w naszych wcześniejszych działaniach podejmowanych od roku 2016, wskazywaliśmy na istotne wyzwania techniczne, jakie powoduje wdrożenie tej dyrektywy w sektorze górnictwa podziemnego i budowy tuneli.

Ustawodawca unijny już na etapie przyjmowania dyrektywy dostrzegł te ograniczenia, wprowadzając możliwość zastosowania okresu przejściowego oraz zobowiązując Komisję do przeglądu wdrożenia regulacji przed jego upływem. Komisja Europejska przyznała w motywie 17 preambuły do dyrektywy Komisji (UE) 2017/164 zawierającym uzasadnienie przepisów części normatywnej, iż „istnieją obawy co do technicznej wykonalności proponowanych wartości IOELV (Wskaźnikowe dopuszczalne wartości narażenia zawodowego) dla monotlenku azotu i dwutlenku azotu w sektorze górnictwa podziemnego i budowy tuneli (...). W przypadku wdrażania w sektorze górnictwa podziemnego i budowy tuneli należy zatem umożliwić państwom członkowskim skorzystanie z okresu przejściowego w odniesieniu do wartości dopuszczalnych monotlenku azotu, dwutlenku azotu i tlenu węgla określonych w załączniku do niniejszej dyrektywy, a Komisji umożliwić przegląd powyższych kwestii przed końcem okresu przejściowego. (...)”.

Związek Pracodawców Polska Miedź

NIP: 692-11-70-332; Regon 390437022

ul. Rycerska 24, 59-220 Legnica
Tel. 76/8478585; e-mail: sekretariat@pracodawcy.pl

www.pracodawcy.pl



W 2023 roku, po analizie implementacji przepisów w państwach członkowskich, Międzyresortowa Komisja ds. Najwyższych Dopuszczalnych Stężeń i Natężeń Czynników Szkodliwych dla Zdrowia w środowisku pracy, uwzględniając argumentację branży wydobywczej, przetwórczej i chemicznej zarekomendowała przedłużenie okresu przejściowego do 21 sierpnia 2026 r. Za przyjęciem tego stanowiska jednogłośnie zagłosowali obecni na posiedzeniu Komisji NDS i NDN przedstawiciele administracji rządowej, związków zawodowych, organizacji pracodawców oraz świata nauki. Efektem końcowym tych działań było Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 sierpnia 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz.U. z 2023 r. poz. 1661).

Analogiczne rozwiązania przyjęto między innymi w Niemczech i Hiszpanii.

Najnowsza, ponowna ocena dokonana w styczniu 2026 r. przez Euromines – europejskie stowarzyszenie przemysłu wydobywczego, zrzeszające przedsiębiorstwa i organizacje branżowe z państw członkowskich UE – potwierdza, że pomimo znacznych nakładów inwestycyjnych i systematycznego ograniczania emisji NO, pełne osiągnięcie wartości docelowej w obecnych ramach czasowych nie będzie możliwe.

European Association of Mining Industries, Metal Ores & Industrial Minerals - Euromines - jest jednym z największych przedstawicieli europejskiego przemysłu wydobywczego, czynnie reprezentującym interesy naszej branży na forum Unii Europejskiej. Ze względu na trudności, jakie polskie firmy napotkały w procesie dostosowania się do ustalonych przez KE nowych wartości NDS, Związek Pracodawców Polska Miedź znalazł się w gronie pomysłodawców wyżej wymienionej inicjatywy.

Przedsiębiorstwa górnicze wdrażają szeroki katalog działań ograniczających narażenie pracowników na NO, obejmujący m.in. modernizację i sukcesywną wymianę parku maszynowego na jednostki spełniające normę Stage V, testowanie i wdrażanie maszyn o napędzie elektrycznym, optymalizację systemów wentylacji i klimatyzacji centralnej, użycie niskoemisyjnych materiałów wybuchowych, zmiany organizacyjne i technologiczne w procesach urabiania oraz transportu urobku.

W ciągu ostatnich lat polski przemysł wydobywczy podjął znaczne wysiłki w celu dostosowania się do nowych limitów NDS dla tlenu azotu. Zidentyfikowano, zbadano i wdrożono kompleksowe środki redukcji emisji i poziomu narażenia na nie. Jednak procesy dostosowawcze trwają dłużej niż oczekiwano, głównie ze względu na ograniczenia technologiczne i ich dostępność.

Doświadczenia praktyczne wskazują, jednak że **transformacja parku maszynowego w warunkach górnictwa podziemnego napotyka obiektywne bariery technologiczne i eksploatacyjne**. Testy maszyn elektrycznych wykazały m.in. ograniczony czas pracy na jednej zmianie, problemy z systemami ładowania i chłodzenia baterii, a także istotnie wyższe koszty zakupu w porównaniu do jednostek spaliniowych.



Jednocześnie wysoki poziom nakładów inwestycyjnych, czas produkcji i dostaw specjalistycznych maszyn oraz procesy akceptacyjne w zakładach górniczych znacząco wydłużają tempo realnej wymiany floty maszyn.

Podobne wnioski wynikają z przeglądu dokonanego w KGHM Polska Miedź S.A., głównym przedstawicielu krajowego górnictwa podziemnego, wykorzystującego w procesie eksploatacji złóż systemy oparte na samojezdnych maszynach górniczych z silnikami Diesla. Specyfika polskich kopalń rud miedzi – głębokość eksploatacji sięgająca ponad 1200 m, rozległa sieć wyrobisk oraz duża liczba samojezdnych maszyn górniczych – powoduje, że **obniżenie emisji NO do wymaganego poziomu i/lub eliminacja tej substancji chemicznej wymaga długofalowej, etapowej transformacji infrastruktury technicznej, parku maszynowego lub zmiany technologii eksploatacji złóż.**

Sektor wydobywczy deklaruje pełne zaangażowanie w osiągnięcie celów dyrektywy Komisji (UE) 2017/164 i będzie kontynuował działania zmierzające do sukcesywnego ograniczania narażenia zawodowego. Obecnie realizowany jest program działań inwestycyjnych i organizacyjnych, który w ocenie branży powinien doprowadzić w ciągu kilku lat do zgodności z nową wartością NDS dla tlenu azotu.

Euromines zapowiedziało dalsze monitorowane postępów oraz przedstawienie kolejnego raportu w 2028 r., co umożliwi obiektywną ocenę skuteczności wdrażanych rozwiązań.

W naszej ocenie przedłużenie okresu przejściowego do dnia 21 sierpnia 2029 r. stanowi rozwiązanie proporcjonalne, umożliwiające transformację sektora technicznie wykonalną i ekonomicznie racjonalną oraz uwzględniającą interesy społeczne.

Polska branża wydobywcza stoi na stanowisku, że przedłużenie okresów przejściowych o dodatkowe 3 lata jest przy obecnym stanie technologii jedynym rozwiązaniem pozwalającym pogodzić ambitne dążenia Komisji Europejskiej z wymogiem zachowania efektywności i konkurencyjności branży oraz poziomu zatrudnienia w naszych zakładach produkcyjnych.

Gwarantuje ono również realizację europejskiej i krajowej polityki bezpieczeństwa surowcowego w zakresie surowców krytycznych. Pozwoli ono uniknąć ryzyka zakłóceń ciągłości wydobycia surowców strategicznych dla gospodarki polskiej i europejskiej, przy jednoczesnym zachowaniu kierunku dostosowań do wymogów unijnych.

Mając na uwadze podniesione powyżej argumenty, zwracamy się z uprzejmą prośbą o wyrażenie zgody na dalsze przedłużenie okresu przejściowego dla nowej wartości NDS dla tlenu azotu w sektorze górnictwa podziemnego do 2029 roku.

Licząc na zrozumienie i życzliwość ze strony Pani Minister pozostajemy do wszelkiej Państwa dyspozycji w kwestii dodatkowych wyjaśnień.



Wyrażając nadzieję na pozytywne podejście do naszych uwag, pozostaję z wyrazami szacunku.

Jarosław Dudkowiak

Prezes Zarządu Związku Pracodawców Polska Miedź

Do wiadomości:

Pan Wojciech Balczun – Minister Aktywów Państwowych, Ministerstwo Aktywów Państwowych

Pan Andrzej Domański – Minister Finansów i Gospodarki, Ministerstwo Rozwoju i Technologii; Ministerstwo Finansów

Pani Jolanta Sobierańska – Grenda – Minister Zdrowia, Ministerstwo Zdrowia